

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 4. juli 2014
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Morten Holland Heide
Sagsnr.: 2014-0030-2083
Dok.: 1114402

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 769 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. marts 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Karen Hækkerup

/

Freja Sine Thorsboe

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 769 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”I en meget grov stalkingsag er gerningsmanden udeblevet fra retssagen for 4. gang med påstanden sygdom eller indlæggelse på et hospital. Beder retten om dokumentation for disse påstande? Hvad er handlemulighederne i sådan en sag, hvor gerningsmanden tilsyneladende bevidst prøver at undgå dom, mens han fortsætter sin meget grove stalking af offeret?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Domstolsstyrelsen, der har oplyst følgende:

”Domstolsstyrelsen forstår spørgsmålet sådan, at det udspringer af en konkret verserende straffesag, hvor tiltalte gentagne gange har meddelt forfald til retsmøder grundet sygdom eller hospitalsindlæggelse. Styrelsen har ikke kendskab til den konkrete sag, men kan i anledning af spørgsmålet generelt oplyse følgende:

Retten vil normalt stille krav om, at tiltalte dokumenterer at være ude af stand til at deltage i et retsmøde på grund af sygdom ved en til formålet indhentet lægeerklæring.

Der findes en særlig lægeattestformular til dokumentation af sygdom som lovligt forfald ved møde i retten, som er udarbejdet i et samarbejde mellem Domstolsstyrelsen og Lægeforeningens Attestudvalg. Ved udfærdigelsen af denne attest skal lægen vurdere, om patientens sygdom er til hinder for fremmøde i retten, herunder for et kortvarigt fremmøde af op til en times varighed, ligesom lægen skal vurdere, hvor længe patienten skønnes at være forhindret i at møde i retten.

Det er retten som afgør, om en lægeerklæring konkret udgør den nødvendige dokumentation for lovligt forfald, og om retsmødet derfor skal udsættes.

En tiltalt har som udgangspunkt ret til at være personligt til stede i retsmødet og – afhængig af sagens karakter – også pligt til det. Hvis tiltalte har lovligt forfald, må retsmødet derfor normalt udsættes.”

2. Som det fremgår af Domstolsstyrelsens udtalelse, har den tiltalte i en straffesag som udgangspunkt både ret og pligt til at være til stede under hele hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 853. Dette er en væsentlig retssikkerhedsgaranti.

Det er retten, som afgør, om en lægeerklæring konkret udgør den nødvendige dokumentation for lovligt forfald, og om retsmødet derfor skal udsættes.

Hvis en tiltalt, der er lovligt indkaldt til et retsmøde, udebliver uden oplyst lovligt forfald (f.eks. dokumenteret sygdom), vil retten normalt bestemme, at han eller hun skal anholdes til det næste retsmøde i sagen, jf. retsplejelovens § 757.

Udebliver tiltalte ved begyndelsen eller i løbet af hovedforhandlingen, og kan den pågældende ikke straks bringes til stede, skal sagen ifølge § 855, stk. 1, udsættes, medmindre retten beslutter at fremme hovedforhandlingen helt eller delvis efter stk. 2 og 3.

Efter § 855, stk. 2, kan retten, hvis tiltalte er udeblevet trods lovlig indkaldelse og uden oplyst lovligt forfald, bestemme, at der skal ske afhøring af vidner mv., der er mødt, hvis retten finder, at dette er foreneligt med hensynet til tiltalte, og hvis udsættelse af afhøringen vil være til væsentlig ulempe for de mødte eller medføre væsentlig udsættelse af sagen. Afhøring kan dog kun ske, hvis tiltaltes forsvarer er mødt.

Efter § 855, stk. 3, kan en hovedforhandling endvidere i en række tilfælde fremmes til dom i tiltaltes fravær (udeblivelsesdom), hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig. Det kan ske, 1) når tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt for den pågældende, 2) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden rettens tilladelse, 3) når der under sagen alene er spørgsmål om ubetinget fængselsstraf i højst 6 måneder, konfiskation, retlighedsfrakendelse eller erstatning, og tiltalte har givet samtykke til gennemførelse af hovedforhandlingen, 4) når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 3 måneder eller andre retsfølger end konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning, eller 5) når retten skønner, at behandlingen af sagen utvivlsomt vil føre til tiltaltes frifindelse.

Medmindre tiltalte har samtykket heri, forudsætter en udeblivelsesdom efter § 855, stk. 3, nr. 4, at tiltalte har været lovligt indkaldt til retsmødet, og at det af indkaldelsen fremgår, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte bliver dømt, jf. § 855, stk. 4. Dette fremgår som standardtekst af indkaldelserne.

3. Rigsadvokaten har over for Justitsministeriet oplyst, at anklagemyndig-

heden er opmærksom på at anvende de ovennævnte muligheder for helt eller delvist at fravige udgangspunktet om, at den tiltalte skal være til stede under hovedforhandlingen, således at retten kan behandle straffesagen, selv om den tiltalte er udeblevet. Det beror på rettens konkrete vurdering af omstændighederne i den enkelte sag, om betingelserne for helt eller delvist at behandle sagen, selv om den tiltalte ikke er til stede, er opfyldt, herunder om der f.eks. vurderes at kunne afsiges dom i sagen uden at have hørt tiltaltes forklaring.

Det kan herudover oplyses, at politiet og anklagemyndigheden i de senere år i samarbejde med retsvæsenets andre aktører har haft styrket fokus på den samlede straffesagskæde, herunder hurtigere behandling af straffesager, som indbringes for domstolene.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at der i april 2014 blev iværksat et tværgående projekt med deltagelse af Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Rigspolitiet, der i første omgang har til formål at indsamle data om årsagerne til, at retsmøder og hovedforhandlinger ikke gennemføres som planlagt ved berammelsen, og hvornår omberømmelse eller udsættelse sker. De indsamlede data skal efterfølgende anvendes til at definere konkrete initiativer, som kan sikre, at retsmøder og hovedforhandlinger i højere grad gennemføres som planlagt.